

Aan informateurs
de heren drs. W.J. Bos en H.G.J. Kamp
Postbus 20008
2500 EA Den Haag

Briefnummer
12/11.478/Hae/MK

Den Haag
15 oktober 2012

Onderwerp
Input Gastvrij Nederland 'Gastvrijheid
van wereldklasse!' bij formatieproces
nieuwe kabinet

Telefoonnummer
06 228 09 248
E-mail
haerkens@vno-ncw.nl

Geachte heren,

Graag vraag ik uw aandacht voor de reactie van Gastvrij Nederland bij de totstandkoming van nieuw kabinetsbeleid.

Introductie

De gastvrijheidseconomie verdient voor Nederland jaarlijks minimaal € 37 miljard (1). De 50.000 bedrijven verschaffen werk en inkomen aan 412.000 Nederlanders. De gastvrijheidseconomie is daarmee verantwoordelijk voor 4.5 % van alle banen in Nederland en 3% van het bruto nationaal product. Onderzoek laat zien dat investeren in deze sector loont: een toename van bestedingen leidt tot meer werkgelegenheid. Het is daarom van belang om gezamenlijk, met overheden en ondernemers te werken aan Nederlandse gastvrijheid van wereldklasse. Hiermee brengen we meer binnen - en buitenlandse (zakelijke) gasten naar ons land die hier hun geld uitgeven. Gastvrij Nederland creëert daarmee tot 2020 50.000 extra banen voor Nederland.

- 1) Deze 37 miljard is gebaseerd op een strakke definitie van de gastvrijheidseconomie. Bestedingen aan vrijetijdsactiviteiten die korter duren dan twee uur blijven bijvoorbeeld buiten beschouwing. Volgens het continue vrijetijdsonderzoek is voor 1 tot 2 uur een bedrag gemoeid van € 10 miljard dat niet wordt meegenomen. Verder wordt de € 18 miljard die Nederlanders jaarlijks aan funshoppen uitgeven niet in de cijfers meegenomen. Ook indirecte bestedingen (bijvoorbeeld effecten bij toeleverende bedrijven) ontbreken geheel.

Gastvrij Nederland is gelieerd aan VNO-NCW en MKB Nederland

ANVR, ANWB, CLC VECTA Centrum voor Live Communication, Club van Elf, HISWA-Vereniging, Koninklijke Horeca Nederland, Koninklijk Nederlands Vervoer, NBTC, Nederlandse Vereniging van Luchthavens/Schiphol, Nederlandse Vereniging van Dierentuinen, RECRON, Vereniging van Evenementenmakers, Vereniging van Schouwburg- en Concertgebouwdirecties en VVV Nederland

Gastvrijheidseconomie en topsectorenbeleid

De gastvrijheidssector is een belangrijke economische, sociaal-maatschappelijke pijler van de Nederlandse economie.

Zij geeft aan honderdduizenden Nederlanders werk en is voorwaardenscheppend voor een succesvol topsectorenbeleid.

Investeren in de gastvrijheidssector is de sleutel tot groei van onze economie en herkenbaar voor de positionering van Nederland. Gevraagd wordt om een rijksoverheid die alle partijen bij elkaar brengt om samen met de gastvrijheidssector de belemmeringen waar ondernemers tegenaan lopen integraal op te lossen, innovatie te stimuleren, overbodige regels weg te nemen en investeringsruimte te creëren voor ondernemers. Meer dan eens kosten deze voorstellen geen geld, maar leveren ze geld op.

Gastvrij Nederland onderscheidt een viertal domeinen van bovengemiddelde betekenis waarin de rijksoverheid een beslissende rol speelt bij de vitaliteit van de sector als geheel, te weten:

- **Investeringsruimte**
- **Regeldruk**
- **Positionering en promotie van Nederland**
- **Integraal beleid**

In de bijlagen vindt u per onderwerp een beknopte uitleg en concrete tekstvoorstellen voor in het regeerakkoord.

Gastvrij Nederland is van mening dat het verwerken hiervan leidt tot Gastvrijheid van Wereldklasse. Het realiseren van een gastvrijheidseconomie van wereldklasse is een belangrijke aanjager voor de binnenlandse economie om Nederland uit de crisis te trekken. U heeft de mogelijkheid de kansen te verzilveren.

Ik vertrouw erop dat de concrete onderwerpen van deze brief mee zullen worden gewogen bij de vormgeving van vernieuwend economisch beleid in de komende kabinetsperiode. Desgevraagd ben ik graag beschikbaar voor een aanvullende toelichting.

Met vriendelijke groet,

Drs. Th.G.P.M. Ruijs
Voorzitter Gastvrij Nederland

Bijlage 1: Investeringsruimte

Wat is het probleem?

De rijksoverheid legt steeds meer verantwoordelijkheid in de handen van decentrale overheden. Dit leidt niet alleen tot een groeiende hoeveelheid aan en verschillende interpretaties van wet- en regelgeving, maar vooral tot een forse toename en - vaak willekeurige - stijging van gemeentelijke heffingen en leges. De stapeling van deze verhogingen, maar ook van accijnzen, BTW, energie- en waterheffingen in combinatie met de afname van koopkracht zorgt er voor dat ondernemers minder kunnen investeren. Enkele illustraties:

- Voor de BTW is de Rijksoverheid de bepalende factor. De BTW gaat naar de Staat en wordt betaald door de consument. Dit betreft in veel gevallen 1/5 van de prijs die de consument betaalt. Dit gaat ten laste van de concurrentiekracht.
- Bedrijven in de gastvrijheidssector moeten bijna 1/4 van de totale kosten uitgeven aan lokale lasten. Daarbij is er geen eenheid in hoogte van die lasten of dat de opbrengsten ervan aantoonbaar terugvloeien naar de sector.
- De gastvrijheidssector is verweven met oneindig veel beleidsvelden. Gevolg is een cumulatie van maatregelen, waardoor de sector onevenredig zwaar getroffen wordt.

Oplossing:

De Rijksoverheid creëert investeringsruimte door een

- laag BTW tarief voor de gastvrijheidssector te behouden.
- Meer concrete afspraken te maken met de decentrale overheden om de lokale lastenstijgingen aan banden te leggen. Dat is overigens geheel in lijn met de meerjarenafspraken die in 2011 tussen het Rijk en de decentrale overheden zijn gemaakt. Afspraken die vooralsnog niet hebben geleid tot het beoogde resultaat.

Resultaat:

- Behoud van volume (minimaal 37 miljard euro omzet en 400.000 werknemers).
- Nederland blijft aantrekkelijk; toerist hoeft niet voor lagere tarieven de grens over.
- Behoud investeringskracht en rendementskracht. Dit leidt tot innovatie en versterking van het gastvrijheidsaanbod.
- Blijvende groei en ondersteuning aan succes economische topsectoren.

Wat kan de Rijksoverheid doen?

Gastvrij Nederland is van mening dat het kabinet maatregelen moet nemen om de lokale lastendruk in de hand te houden. Ondanks het streven van opeenvolgende kabinetten om ondernemers te ontlasten, is er namelijk nog steeds geen begin van een trendbreuk.

Integendeel, de toename van lasten overstijgen al jaren het inflatiecijfer en de hoeveelheid lokale belastingen waarmee de gastvrijheidsondernemers worden geconfronteerd, loopt de spuigaten uit. Hervormingen zijn nodig, waarbij het bedrijfsleven wordt ontzien.

Gastvrij Nederland pleit voor:

- Eenduidige (landelijk geldende) grondslagen voor lokale belastingen, leges en heffingen.
- Geen vergroting van de autonomie van lokale overheden als het om belastingheffing gaat.
- Maak een einde aan de voortdurende ongefundeerde stijging van provinciale en gemeentelijke lasten.
- Geen cumulatie van heffingen.
- Stuur aan op een efficiënt werkende gemeente. Gemeenten moeten inzichtelijk kunnen maken hoe zij tot (de hoogte van) bepaalde heffingen komen, maar vooral transparant aantonen dat er een realistische verhouding bestaat tussen de kosten en de geleverde diensten (leges).
- Behoud lage BTW tarief in gastvrijheidssector.

Tekst voor in het regeerakkoord

De Rijksoverheid creëert investeringsruimte voor gastvrijheidsondernemers. Enerzijds doet zij dit door het lage BTW tarief in de gastvrijheidssector te behouden. Anderzijds wordt concrete uitvoering gegeven aan het Bestuursakkoord 2011-2015 tussen Rijk en decentrale overheden om de lokale lastenstijgingen aan banden te leggen. Dit betekent o.a. dat een uniforme monitor gehanteerd wordt.

Bijlage 2: Ondernemingsdossier (www.ondernemingsdossier.nl)

Wat is het probleem?

De gastvrijheidssector' wordt geconfronteerd met veel regels, vergunningen en toezicht. Voorgaande kabinetten hebben zich ingezet om samen met de sector hier structureel verandering in te brengen. Wij vragen een nieuw kabinet om deze succesvol ingeslagen weg voort te zetten met als pijlers: aanpakken onnodige regeldruk, stroomlijning lokale overheden, risico-gestuurd toezicht, kwalitatief goede regelgeving, vertrouwensbenadering en slimme informatie-uitwisseling. De gastvrijheidssector werkt met KHN en RECRON als koploperbranches bovengemiddeld actief aan het bewerkstelligen van een slimme informatie-uitwisseling tussen ondernemers en overheden via het Ondernemingsdossier. Bij het uitrollen van het Ondernemingsdossier speelt de Rijksoverheid een cruciale rol.

Oplossing: het Ondernemingsdossier

Ondernemers, maar ook overheden vinden dat dit beter kan. Zij werken daarom samen aan de ontwikkeling van het Ondernemingsdossier om de regeldruk te verminderen en het toezicht te vereenvoudigen. Door een nieuwe manier van samenwerken en informatie delen tussen onderneming en overheden wordt het makkelijker om aan de regels te voldoen en kost ook het toezicht minder tijd. Het Ondernemingsdossier ontslaat de overheid niet van de plicht om overbodige en slechte regelgeving aan te pakken: het Ondernemingsdossier is geen Excuusdossier.

Hoe werkt het precies

Het Ondernemingsdossier stelt een onderneming in staat om bepaalde informatie uit de eigen bedrijfsvoering eenmalig beschikbaar te stellen aan overheden zoals toezichthouders en vergunningverleners. De onderneming bepaalt zelf welke overheden toegang hebben tot het Ondernemingsdossier. Vooraf dienen daarom goede afspraken gemaakt te worden over hoe de onderneming en haar overheden de juiste gegevens kunnen uitwisselen. Deze afspraken worden op branche niveau vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst. Zodat er uiteindelijk één informatiebron is van het bedrijf met haar overheden: het Ondernemingsdossier.

Wat kan de Rijksoverheid doen?

Om een grote uitrol van het Ondernemingsdossier mogelijk te maken, moet de wetgeving van de (Rijks) overheid digitaal, consistent en op maat gesneden beschikbaar zijn in de vorm van een regelhulp. De ondernemer, maar ook de toezichthoudende overheid, weten hierdoor waar zij aan toe zijn. Als de overheid zijn verantwoordelijkheid niet neemt bij het digitaal op maat gesneden toegankelijk maken van wet- en regelgeving, dan dreigt de uitrol van het ondernemingsdossiervertraging op te lopen.

Tekst voor in het regeerakkoord

Op 1 januari 2014 biedt de Rijksoverheid wet- en regelgeving digitaal, op maat gesneden en op maatregelniveau aan voor ondernemers via het Ondernemingsdossier. Ondernemers weten hierdoor waar zij aan toe zijn, ervaren een betere dienstverlening en minder regeldruk.

Bijlage 3: Investeren in positionering en promotie van Nederland

Wat is het probleem?

Nederland is een prachtige bestemming voor vakanties en zakelijk bezoek. Ons land biedt veel diversiteit op weinig vierkante kilometer: een prachtige kust, moderne steden met bijzondere architectuur, kunst en cultuur, groene, karakteristieke landschappen en bijzonder erfgoed. De toeristische sector biedt op langere termijn gunstige perspectieven: de World Tourism Organization (UNWTO) verwacht voor de komende jaren wereldwijd een groei van 4% in het aantal internationale toeristen per jaar. Dat de bestemming Nederland hiervan profiteert is echter niet vanzelfsprekend: Nederland is niet de enige bestemming in de wereld. Het marktaandeel van Nederland, ook binnen Europa, staat onder druk. De internationale concurrentie is groot en groeiende. Tegelijkertijd hebben we te maken met een consument die ons voor uitdagingen stelt qua bereikbaarheid, beïnvloedbaarheid en loyaliteit. Hier komt bij dat de concurrentie vooral groot is in segmenten die belangrijk zijn voor ons land: steden- en kustbezoek en zakelijke bijeenkomsten en congressen. Terwijl overheden van veel andere (nieuwe) bestemmingen substantieel investeren in de positionering en promotie van hun bestemming, is in Nederland juist sprake van een terugtrekkende overheid. Van de rijksinvestering van ruim 16,5 miljoen, blijft in 2015 nog zo'n 8,4 miljoen over voor bestemmingspromotie.

Oplossing

(Inter)nationale bestemmingspromotie vormt een belangrijk instrument om de bestemming 'Holland' op de kaart te zetten en hiermee bezoekers te bewegen Nederland te bezoeken en hier hun euro's uit te geven, maar ook om er voor te zorgen dat Nederlanders in Nederland op vakantie gaan. Doorgaans kiest een bezoeker eerst voor zijn bestemming en pas daarna voor een hotel, attractiepark, museum of restaurant. Een rijksbijdrage aan deze bestemmingspromotie is essentieel. Immers, de verantwoordelijkheid voor de overkoepelende positionering en promotie van ons land kan niet worden neergelegd bij individuele ondernemers. Sterker nog: zij betalen hier al deels aan mee. Het Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen geeft namens het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie vorm aan de positionering en promotie van de bestemming Nederland. Daarbij zoekt het NBTC actief de samenwerking met marktpartijen in de gastvrijheidsector, die meedenken over en substantieel mee-investeren in de marketing van ons land. Immers, deze bedrijven profiteren – net als de overheid – van bezoekers en bestedingen in ons land. Dit samenwerkingsmodel combineert investeringen van de sector (2011: 45%) en overheid (2011: 55%). Hiermee wordt op slimme wijze de slag- en concurrentiekracht van 'Holland' vergroot. Bijkomende voordelen van deze samenwerking zijn efficiency, effectiviteit en uniformiteit van het Holland-merk (geen versnippering).

Wat kan de Rijksoverheid doen?

Door te blijven investeren in de positionering en promotie van ons land, creëert de Rijksoverheid een zogenaamd level playing field voor de bestemming Nederland. Terwijl overheden van veel andere (nieuwe) bestemmingen substantieel investeren in de positionering en promotie van hun bestemming, is in Nederland juist sprake van een terugtrekkende overheid. Van de rijksinvestering van ruim 16,5 miljoen, blijft in 2015 nog zo'n 8,4 miljoen over voor bestemmingspromotie. Door halvering van het budget in 2015 ontstaat er een ongelijk speelveld: uitgedrukt in een 'rijksbijdrage per internationale bezoeker' ligt deze ratio voor de benchmarklanden op zo'n 1,5 à 2 euro per bezoeker (cijfers 2010) terwijl zij voor Nederland terugzakt naar zo'n 0,75 euro per internationale bezoeker. De kansen die er liggen, in combinatie met de toenemende concurrentie, vragen juist om meer investeren in de promotie van de bestemming Nederland. In deze sector wordt al gebruik gemaakt van een samenwerkingsmodel dat als voorbeeld kan dienen voor succesvolle publiek-private samenwerking in andere sectoren. Het is de taak voor de overheid, en niet van ondernemers, om ook hier zorg te dragen voor een level playing field voor Nederland.

Tekst voor het regeerakkoord

De Rijksoverheid erkent het belang van een internationaal level playing field in toerisme en het positieve effect hiervan op de gastvrijheidseconomie in Nederland. Om de kansen te verzilveren investeert zij substantieel in de positionering en promotie van Nederland. Dit betekent dat de Nederlandse overheid haar bijdrage aan bestemmingspromotie de komende jaren wil vergroten tot het niveau waarop de bestemming Nederland kan concurreren met de benchmarklanden (de landen waarmee Nederland concurreert als bestemming).

Bijlage 4: Integraal beleid

Overstijgend belang van de gastvrijheidseconomie

De gastvrijheidseconomie heeft grote waarde. Het gaat om tientallen miljarden euro's aan bestedingen aan dagjes uit en vakanties en honderdduizenden banen. De Tourism Satellite Account spreekt van 37,3 miljard euro (2011), maar deze kent een strakke afbakening en doet daarmee geen recht aan de daadwerkelijke omvang van de sector. Deze wordt in werkelijkheid op het dubbele ingeschat. Met 412.000 werkzame personen is de sector in ieder geval goed voor 4,5% van het arbeidsvolume in Nederland. De maatschappelijke waarde is eveneens omvangrijk. Zo levert de gastvrijheidseconomie een positieve bijdrage aan de instandhouding van voorzieningen in de minder dichtbevolkte (krimp) gebieden in ons land, zorgt de gastvrijheidseconomie voor de broodnodige ontspanningsmogelijkheden, draagt zij bij aan de herbesteding van het erfgoed, is zij een belangrijke rationale achter de inrichting van natuur. Daarmee zorgt de gastvrijheidseconomie voor een veraangenaming van het woon- en werkklimaat en draagt zij bij aan diverse grote maatschappelijke opgaves voor de komende tijd. Te denken valt aan kwaliteit van de woon- en leefomgeving (randvoorwaardelijk voor topsectorenbeleid), duurzaamheid (werkgelegenheid, voorzieningenniveau), gezonde bevolking (actief/sportief bezig zijn) en sociale cohesie (verbinding bevolkingsgroepen).

Complex samengestelde sector

De gastvrijheidseconomie wordt gekenmerkt door vele dwarsverbanden met andere domeinen, waaronder natuur- en waterbeleid, regelgeving, multifunctionele landbouw, ruimtelijke ordening, marketing en promotie en ook het topsectorenbeleid. Vanwege deze dwarsverbanden en de relatie tot het maatschappelijk nut is de ontwikkeling van de gastvrijheidseconomie per definitie een opgave voor ondernemers en overheid samen. Het gebrek aan inzicht in de samenhang van deze dwarsverbanden en verkokerd denken bij de rijksoverheid zorgt te vaak voor een stapeling van problemen en een bovengemiddelde regeldichtheid.

Vitale gastvrijheidseconomie nodig voor succesvol topsectorenbeleid

Om te kunnen excelleren met de Nederlandse topsectoren dient de kwaliteit van de omgeving (voorzieningenniveau, culturele uitingen, dynamiek binnensteden) hiermee in overeenstemming te zijn. Nederland is alleen blijvend aantrekkelijk voor (internationale) kenniswerkers en Nederlanders zelf als het er prettig leven is: werken, wonen en én recreëren. Dat vereist een divers, hoogwaardig en samenhangend toeristisch-recreatief-cultureel voorzieningenniveau. Juist de gastvrijheidseconomie kan voor Nederland het verschil maken. De basis is immers goed. Nederland biedt door zijn afwisseling veel beleving per vierkante kilometer en is daardoor bijzonder aantrekkelijk voor bezoekers en bewoners. De aanwezigheid van oude steden, water, mooie landschappen, een goede (water) infrastructuur, handelsgeest en diversiteit aan

gastvrijheidsondernemingen zorgen dat Nederland in potentie nog meer te bieden heeft.

Wat kan de Rijksoverheid doen?

De rijksoverheid zou moeten kiezen voor een integrale benadering van de sector voor 'gastvrijheid van wereldklasse'.

- Daarvoor is nodig dat de rijksoverheid samen met de sector de belangrijkste uitdagingen en oplossingsrichtingen voor de gastvrijheidssector in kaart brengt en de daarvoor de benodigde de kennisinfrastructuur bevordert.
- De uitdagingen dienen krachtig geadresseerd te worden bij de betrokken ministeries, zodat meer samenhang in beleid ontstaat en het toenemend sociaal-economisch belang van de gastvrijheidssector voor Nederland zich vertaald bij de betrokken ministeries. Zo kan de gastvrijheidseconomie een belangrijke bijdrage leveren aan de economische en maatschappelijke uitdagingen waar we voor staan en de Nederlandse concurrentiepositie helpen versterken.

Wat levert het op?

Het rijk schept de voorwaarden voor goed ondernemerschap. Daarmee komt een einde aan de versplintering van de regelgeving, kennis & kunde in deze sector over verschillende ministeries, overheden en onderwijs- en onderzoeksinstituten. Excellent ondernemerschap kan door een afgestemde integrale aanpak bloeien en waarde toevoegen aan het leven van mensen en bijdragen aan de duurzame, innovatieve groei van de Nederlandse economie. Dat levert voor Nederland 50.000 extra banen op tot 2020.

Tekst voor in het regeerakkoord

Het kabinet onderkent de randvoorwaardelijkheid van de gastvrijheidssector voor het succes van de topsectoren en zet samen met ondernemers in op intensieve samenwerking tussen de gastvrijheidssector en de topsectoren. De rijksoverheid ontwikkelt een ambitieus economisch beleid met een integraal karakter, dat bijdraagt aan de verdere economische ontwikkeling van de gastvrijheidssector en daarmee van Nederland.